

СТАНОВИЩЕ
върху дисертационен труд
за придобиване на образователна и научна степен „доктор“

Изготвил становището: доц. д-р Николай Пенев Иванов

Тракийски университет – Стара Загора, Стопански факултет; научна област 3. Социални, стопански и правни науки; в професионално направление: 3.8. Икономика; научна специалност: „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“; определен съгласно Заповед № 570/01.07.2025г. на Ректора на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов за член на научното жури.

Автор на дисертационния труд: докторант Теодор Людмилов Борисов

СА „Д. А. Ценов“ – Свищов; Област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки; Професионално направление 3.8 „Икономика“; Докторска програма „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка (финанси)“.

Тема на дисертационния труд: „Финансов анализ на индустриалния преход към нисковъглероден транспорт“

1. Общо представяне на дисертационния труд, преценка на формата и съдържанието му

Предоставеният за оценка дисертационен труд на докторант Теодор Людмилов Борисов на тема „Финансов анализ на индустриалния преход към нисковъглероден транспорт“ е логически обвързано и задълбочено изследване, разработено в *общ обем от 159 страници*.

Основният текст на дисертацията включва въведение, три глави, заключение, списък на използваните литературни източници, приложения. Дисертацията е онагледена и съдържа 10 таблици и 94 фигури.

Изследването е добре балансирано в структурно отношение. Дисертационният труд е правилно построен, което позволява с необходимата логическа последователност да се изследват поставените проблеми.

Задълбоченият анализ на дисертационния труд позволява да се заключи, че изследване на подобна тематика е актуална във времето. Избраната тема е дисертабилна и позволява да се направят аргументирани изводи, предложения и да бъдат формулирани приноси.

Съвременните национални икономически системи функционират в условия на силна обвързаност с глобалния свят. Тази обвързаност минава през постоянни насрещни потоци от стоки и услуги, обвързани с реципрочни движения на валута и капитали. *Актуалността на темата се определя* от съвременните глобални предизвикателства – екологичният отпечатък, като метод за измерване на зависимостта на човека от природата, значително надхвърля капацитета на екосистемите да осигуряват необходимите ресурси. За да се смекчат влиянията през последните години се наблюдава значително ангажиране в посока налагане на щадящи природата мерки в различни сфери на икономиката – индустрия, транспорт, земеделие, производство и др. За целите на ограничаването на въздействието на транспорта изключително важна част заема разработването и поэтапното налагане на нисковъглеродния транспорт. *Аргументираната актуалност на разработката* е обвързана с глобални тенденции и отражението им на търговските потоци и транспортните услуги по света. Бързата промяна в глобална икономическа среда, включително дигитализацията, преструктурирането на глобалните вериги за доставки и преходът към зелена икономика, определено създава нови предизвикателства и възможности за икономиките.

Използваната литература, която е проучена от докторанта в процеса на изследване се състои от заглавия на кирилица и латиница. Направен е много добър опит да се демонстрира осведоменост на автора с изследванията по темата, както от български, така и от чуждестранни автори. Източниците отговарят на тематичната насоченост, като не е установено недобросъвестно използване на чужди текстове.

2. Обща научна и съдържателна оценка на разработката

За обект на изследване се определя платежния баланс на България – възприемането на платежния баланс като динамичен инструмент за измерване и оценка на потоци от стоки, услуги и капитали.

Предметът на дисертационното изследване е акцентиран върху транспортния сектор, който е стратегически център на икономическа активност, обхващащ услугите по превоза на хора и стоки. Транспортът играе ключова роля в развитието на съвременното общество като условие за икономическо развитие, повишаване конкурентоспособността и постигане на социална и регионална кохезия.

Изследователската теза е добре формулирана, като авторът защитава в дисертационния труд, че преходът към нисковъглероден автомобилен транспорт в България е адаптивен процес, свързан със социално-икономическите нагласи на

населението, данъчната политика, въвеждането на финансови стимули и изграждането на подходяща инфраструктура за щадяща транспортна среда.

Основната цел е адекватна на предмета и обекта на изследване, като тя е свързана с анализирането на практиките и перспективите в процеса на индустриалния преход към нисковъглероден транспорт през призмата на финансовите аспекти.

Целта и задачите на изследването са прецизно формулирани, което е предпоставка за задълбочени изводи и препоръки. *Езикът и стилът на изложението* в дисертационния труд са на добро равнище. Не се установяват повторения и отклонения в изложението. Трудът е правилно структуриран. Налице е съразмерност на отделните му части. *Научният инструментариум е подходящ* за конкретната проблематика и позволява да се правят аргументирани изводи. *В методически аспект изследването* се базира върху използването и прилагането на сравнителния анализ, методите на дедукцията и индукцията, сезонна проекция, графичен метод, статистическите методи за анализ, дескриптивна статистика, регресионен и корелационен анализ и др. Счита се, че *използваните подходи и методи са подходящи*. Те са предоставили средства за систематизиране на опит, знания и идеи, като лесно са приложени в изследването.

Използваните литературни източници са акуратно цитирани в съответствие с изискванията. Не са установени съществени отклонения от нормите на научната и професионална етика.

3. Съдържание на дисертационния труд

Глава първа изследва в теоретичен, дискуссионен и приложен аспект. Поставен е акцент върху ролята на финансовия анализ в развитието на транспорта, извършването на оценка на Републиканската пътна мрежа на България и анализ на обезпечеността с транспортни средства в национален мащаб. Изследван е регионалният профил на Републиканската пътна мрежа, въз основа на данни за състоянието, „класа на пътя“ и „вида на пътната настилка“.

В глава втора се провежда изчерпателен анализ. В настоящата глава на изследването е представен преглед на националните и наднационални норми и политики в транспортния сектор, като е акцентирано върху европейските стратегически и нормативни документи. Извършен е сравнителен анализ на добрите европейски практики за индустриален преход към нисковъглероден транспорт и е създадена методологична рамка за провеждане на анкетно проучване, насочено към автомобилната индустрия в контекста на прехода към нисковъглеродна икономика. На

база изложението са формулирани изводи, резултати и препоръки. Поставените в главата проблеми са обвързани с авторски виждания за тяхното възможно решаване.

Глава трета представя анализ на резултатите от авторското анкетно проучване. Разгледани са фискалните инструменти като фактор за повишаване екологичността в сектор "Транспорт, складиране и пощи" в България, както и предложени оптимизационни решения за финансовото управление на индустриалния преход към нисковъглероден транспорт в страната.

4. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Публикациите са обвързани с дисертацията, като осигуряват нужната публичност на постиженията на автора. Публикациите са основно самостоятелни.

5. Приноси на дисертационния труд – научни и научно-приложни

В дисертационния труд се съдържат положителните страни и постиженията на автора, които могат да бъдат характеризирани като *приноси за теорията и практиката*. Научните постижения на автора се открояват с оригиналност и практическа приложимост.

Приемам формулираните от докторанта приноси, като по-съществените са обвързани с: -) на база на авторов анализ на транспортния сектор в България са изведени регионалните дисбаланси в развитието на пътната инфраструктура и потребността от целенасочени инвестиции за нейното модернизиране в съответствие с европейските стандарти; -) доказана е необходимостта от внедряване на целенасочени и ефективни данъчни стимули и облекчения за стимулиране покупката на нисковъглеродни превозни средства в България.

6. Оценка на автореферата

Представеният автореферат, представя пълно и точно съдържанието на дисертационния труд. Написан е на ясен, разбираем и издържан в научно отношение стил, като отразява основните моменти в дисертацията и дава ясна представа за постигнатото от докторанта.

7. Мнения, препоръки и бележки

В заключение, не е възможно да се пропусне, превърналата се в стандарт през последните години препоръка към изследователите, в бъдещата им научна дейност да публикуват изследванията си в специализирани, реферирани и индексирани научни списания. Също така, по-смелото, явно, силно и аргументирано авторско присъствие в следващите разработки, би било предпоставка за по-висококачествена изследователска

продукция. Посочените мнения, препоръки и бележки следва да се възприемат като препоръки в бъдещото развитие на докторанта.

8. Обобщено заключение и оценка

Въз основа на направения задълбочен анализ на разработения дисертационен труд, с увереност може да се твърди, че той е научна разработка със значими постижения. Приносните моменти, научните достойнства и съдържанието на дисертационният труд представя в положителна светлина автора и неговите резултати.

Изследователските задачи са успешно изпълнени, а поставената основна цел е постигната. Научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд обогатяват научното знание и подпомагат практиката.

Представените ми материали за изготвянето на настоящата рецензия, отговарят на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение в СА „Д. А. Ценов“ - Свищов.

Поради това си позволявам, напълно убедено и обективно, да дам положителната си оценка и предлагам на уважаемите членовете на Научното жури да присъдят образователната и научна степен “Доктор” в област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки“; професионално направление 3.8 „Икономика“; Докторска програма „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка (финанси)“, на Теодор Людмилов Борисов.

20.08.2025 г.

Гр. Стара Загора

Изготвил стано

(доц. д-р Николай Ценов)

